

PRO

Tre samtal om Sverige

Hur kan PRO förändra världen?

Träff 1

**Var framtiden
bättre förr?**

**Vad är det bästa med Sverige?
Och det sämsta?**

En bild av Sverige...

- Sverige är ett land i sönderfall.
- Kriminaliteten blir allt grövre och tågen står stilla.
- Vi har blivit ett jag-jag-jag-samhälle där var och en får vara sin egen lyckas smed.
- Klyftorna ökar. Samtidigt breder otryggheten och ensamheten ut sig.
- Demokratin har tappat all kraft och politikerna bara snackar.
- Jag känner inte igen mig längre.

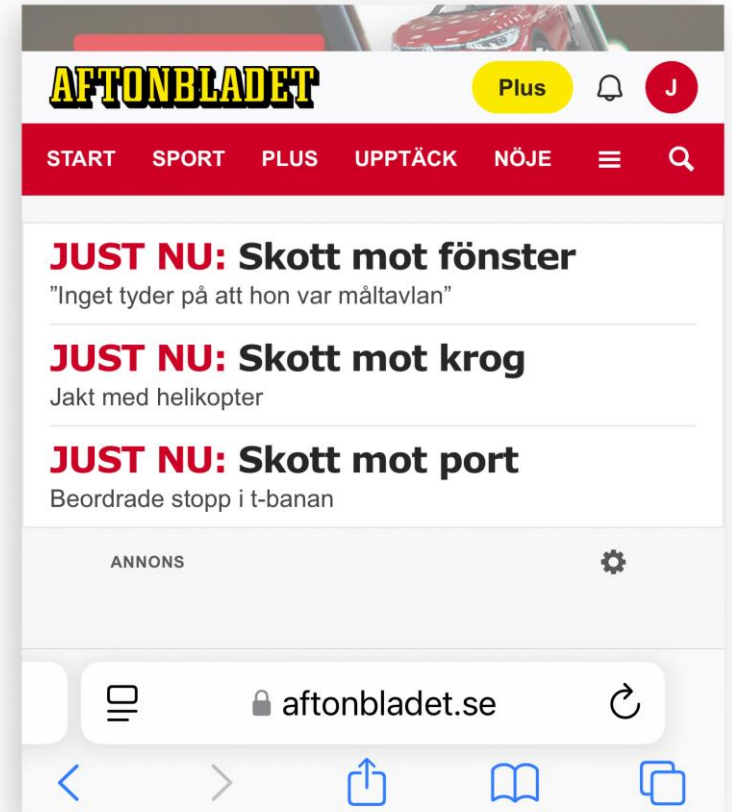

Foto: Skärmdump Aftonbladet 4 februari 2025.

... och en annan

- Sverige är ett land där vi tar hand om varandra.
- Vi har en välfärd som betalas gemensamt.
Och ett levande föreningsliv där människor möts.
- Visst har vi problem, men i grunden är vårt land ett av världens mest anständiga.
- Vi rankas internationellt som ett av världens bästa länder när det gäller tex innovativa företag, demokrati och öppenhet.
- Det är få länder där det är så gott att leva och bo som i Sverige.

Foto: Anneli Nygårds

PRO

Foto: Istockphoto

Vad är er bild av Sverige idag?

- Vad utmärker oss?
- Tre saker som blivit sämre
- Tre saker som blivit bättre

PRO

Sverige, Sverige, älskade vän

”Sverige, Sverige älskade vän
En tiger som skäms
Jag vet hur det känns
När allvaret har blivit ett skämt
När tystnaden skräms
Vad är det som hänt
Välkommen, välkommen hit
Vem du än är var du än är
Duka din veranda till fest
För en långväga gäst

I landet lagom är bäst
Vi skålar för en midsommar till
Färsk potatis och sill
Som om tiden stått still

Välkommen, välkommen hit
Vem du än är var du än är”

KENT, Sverige

Har ungdomarna tappat tron på framtiden?

Lite fakta

- 29% av unga är oroade för framtiden. Jämför med 21% 2015.
- Endast 52% säger sig vara hoppfulla inför framtiden. En minskning med 10% sedan 2015.
- 45% ser framtiden som mörk.
- 53% tror att deras generation kommer få det sämre än tidigare generationer.
- 55% upplever att samhället är på väg åt fel håll.
- Rapporten visar dock att 3 av 4 unga fortfarande ser ljust på sin egen framtid trots en mer negativ syn på samhällsutvecklingen.

Källa: Ungdomsbarometerns generationsrapport 2025

Studie från Linnéuniversitetet

- En studie från 2016 visade att unga mellan 18 och 25 år känner oro och stress över sin framtid.
- Rädsla för att inte lyckas i livet.
- Stress över att leva upp till sin idealbild.
- Oro över samhällsproblem som miljöförstöring, bostadsbrist och arbetslöshet.

Forskarna kopplar oron till en förlängd ungdomstid och press att göra "rätt" val i livet.

Diskussion

- Känner ni igen er i detta?
- Rapporten handlar om dagens unga.
Hur är det för er generation?
- Saknas framtidstro i Sverige idag?
Vad kan det bero på?
Och vilka effekter får det?
- De flesta ungdomar känner trots allt framtidstro.
Vad tror ni avgör skillnaden mellan dem och de mer pessimistiska?
- Hur påverkar den tid man växer upp i hur man ser på världen?

**Är det
svårare att vara
ung idag?**

PRO ungdom i Rimbo

- Ett projekt som drevs i Rimbo för att skapa en mötesplats för ungdomar och pensionärer.
- Varje vecka möttes man för att sy, baka, spela spel eller bara prata med varandra under trivsamma former.
- Utgångspunkt i att äldre sitter på en skatt av erfarenheter och kunskaper som kan vara värdefulla för yngre generationer och vice versa.

Ge tre råd

Vilka tre råd skulle vi vilja skicka med till en tonåring som växer upp i dagens Sverige?

Hur skulle vi vilja ha det?

- Vad saknar vi mest i Sverige idag?
- Vad borde samhället göra för att förbättra detta?
- Finns det något vi kan göra som PRO eller enskilda människor för att komma dit?

Träff 2

Vår sköra, sega demokrati

Statsvetaren Larry Diamond har pekat på fyra icke-demokratiska tendenser som präglat världen sedan 2006. De är:

- En tydlig och accelererande takt av demokratiska sammanbrott, det vill säga militärkupper och stater som blir rena diktaturer.
- Minskad stabilitet och urholkad demokrati i ett antal stora och strategiskt viktiga länder, med framväxande marknadsekonomi, något Diamond kallar "swing states".
- Fördjupade auktoritära inslag, även i stora strategiskt viktiga länder som Ungern i EU.
- Brister i hur etablerade demokratier (USA) fungerar, och brist på vilja och självförtroende hos dessa att stå upp för demokratin utomlands.

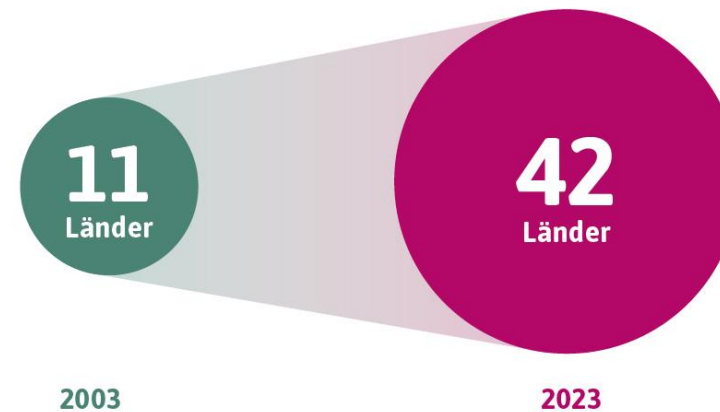
Demokratis utveckling

Autokratisering är en process där ett land gradvis övergår från demokrati till ett mer auktoritärt styre. Till skillnad från plötsliga förändringar som statskupper sker autokratisering långsamt och underminerar demokratiska institutioner som rättsväsendet, pressfriheten och civilsamhället.

Länder där demokratin ökar

Länder där autokratin ökar

Demokratis utveckling

Utvecklingen
går onekligen
åt fel håll.

Del av världens befolkningen som bor i autokratier

2003

50%

2023

71%

Del av världens befolkningen som bor i länder
som blir alltmer autokratiserade

2003

7%

2023

35%

Autokrati

Foto: Chas Gerritsen / Wikimedia

Foto: Daniel Torok / Wikimedia

PRO

Processen när det gäller hur länder går mot ett mer **auktoritärt** styre följer ofta ett likartat mönster:

- Den sittande regeringen ger sig på civilsamhället, människorättsorganisationer, fackföreningar. Akademiska lärosäten blir utsatta för hot.
- Oberoende medier attackeras och journalister utsätts för kränkningar. På så sätt undergrävs förtroendet till demokratins stöttepelare.
- Polariseringen i landet drivs på för att stärka konflikter och desinformation sprids kring politiska motståndare.
- Även formella institutioner attackeras. Inskränkningar görs på rättsväsendets oberoende, lagar ändras och domares självständighet undermineras.

Vägen till autokrati

- Känner ni igen något av detta i Sverige?
- Behöver vi vara oroliga för den svenska demokratin?

**Förvandlingen
kan ske i små
små steg.**

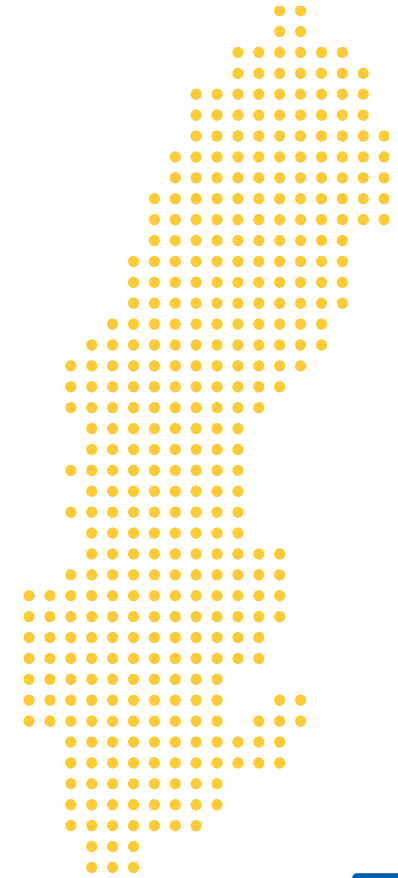

Foto: Melker Dahlstrand / Sveriges riksdag

Den sega livskraftiga demokratin

- Vad är det som gör demokratin så livskraftig?
- Vad gör er mest hoppfulla gällandes den svenska demokratin?
- Vad oroar er mest?
- Hur borde den svenska demokratin vara?
- Hur och vad kan vi göra för att komma dit?

Saker vi kan göra

- Sitt ned 45 minuter med en person som du verkligen inte håller med och försök förstå.
- Skriv en insändare eller dagens ros och beröm en lokal fritidspolitiker som gjort något bra. Ordna politiska utfrågningar där ni pressar politikerna på hur de ser på Sverige om trettio fyrtio år, och hur de vill komma dit.
- Bjud in ungdomar till föreningen och ha samtal om framtid och drömmar, hur vill de unga att samhället ska se ut – finns det någon fråga ni kan jobba vidare med i en studiecirkel till exempel?

Saker vi kan göra

- Har ni några före detta politiker i er förening, bjud in dem till att prata om hur man byggde framtidstro förr i tiden – kanske i ett samtal med någon som är aktiv idag.
- Engagera er i någon konkret demokratifråga, som till exempel stödet till folkbildningen.

Träff 3

Jag-jag-jag-samhället

- Vad får den här bilden er att känna?
- Lever vi i ett samhälle där vi har blivit mer ensamma, mer egoistiska?
- Vad tänker ni om rubriken "Jag-jag-jag-samhället"?

Foto: Powerpoint

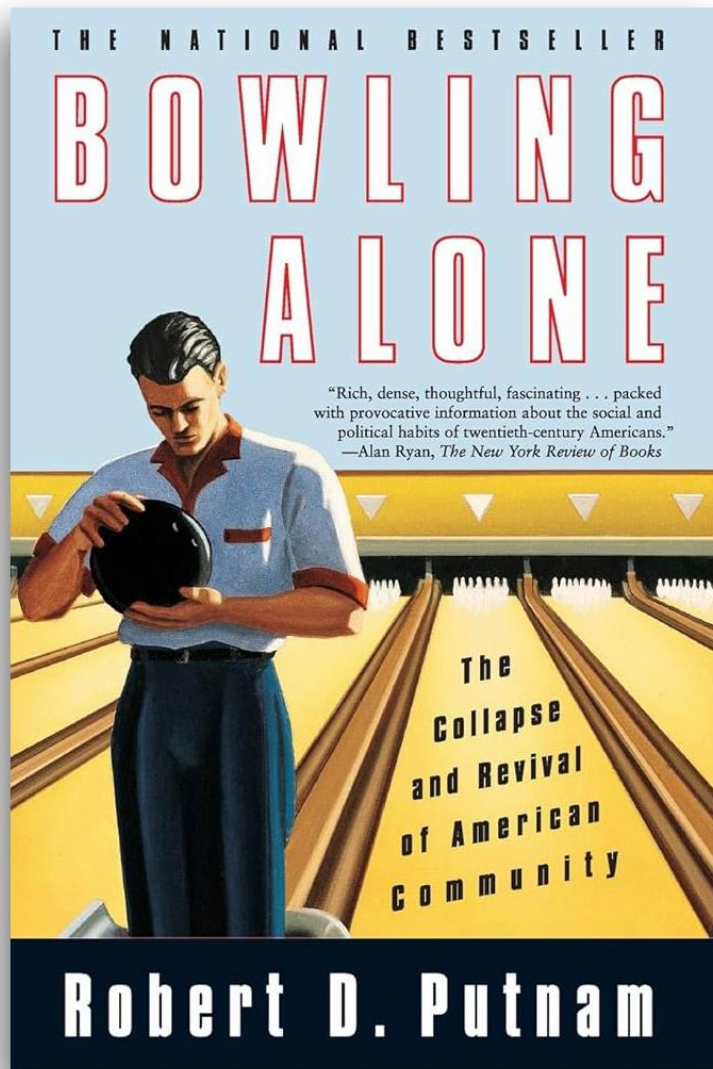

Foto: Förlaget Simon Schuster

Bowlar även svenskar ensamma?

- "Den ensamme bowlaren" av Robert Putnam
- Gemenskap föder tillit
- Tillit stärker demokratin

Vad skapar gemenskap i ett samhälle?

- Jobb
- Bostad
- Föreningar
- Kultur
- "Lägereldar"
- Vad mer?

Foto: SVT

Saker vi delar
och har
gemensamt.

Hur har samhället utvecklats?

- Hur skiljer sig arbetsmarknaden?
- Sociala medier – hur påverkar de?
- Hur har välfärdsstaten förändrats?

Är ensamheten ett problem?

- Svenskar är lite mindre ensamma än människor i andra länder.
- Cirka en femtedel av Sveriges äldre upplever ensamhet.
- Drygt en av tre unga vuxna (16–29 år) uppger att de har besvär av ensamhet och isolering.

**Hälsa på en
främling idag,
på gatan eller i
ditt trapphus!**

Saker vi kan göra

- Ring på hos en granne och bjud med på möte eller bara på en fika.
- Intervjua en ungdom och låt denna intervjua dig om hur det är att växa upp nu jämfört med förr, och lyssna på varandra.
- Gå en kurs eller ordna en cirkel i sociala medier.

Saker vi kan göra

- Fördjupa er i valfrihetssystemen, hur fungerar de, vad är bra respektive dåligt?
- Ordna en hjälp-cirkel där man kan höra av sig om man behöver hjälp med något eller bara någon att prata med.
- Eller bara gör en god gärning för en främling.

Slutet på cirkeln

- Vad tar ni med er från dessa tre träffar?
- Är det någon fråga ni skulle vilja borra djupare i?
- Vad händer nu?

Om studiematerialet

Studiematerialet Tre samtal om Sverige med tillhörande Studiehandledning är framtaget av ABF, PRO och Tankesmedjan Tiden.

© PRO mars 2025

